

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการดำเนินงานโครงการวิจัย “การวิจัยและพัฒนาชุมชนไทลื้อ อำเภอคอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” โดยการเข้าศึกษาในพื้นที่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดเวทีชาวบ้านและการศึกษาดูงาน จึงนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทลื้อ

4.2 ศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

4.3 การพัฒนาศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

4.4 การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลคอดอยสะเก็ด และสถานที่ท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลลวงเหนือ

4.1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทลื้อ

คณะผู้วิจัยได้เข้าทำการศึกษาในพื้นที่ชุมชนไทลื้อร่วมกันผู้นำชุมชนแต่ละหมู่บ้านเพื่อศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ บ้านลวงเหนือ บ้านเมืองวะ บ้านโป่งกุ่ม บ้านลวงใต้ และบ้านป่าคา ผลการศึกษามีดังนี้

4.1.1 สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว (Attraction)

คณะผู้วิจัยพบจุดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทลื้อ แต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

1) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 4 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง มีสถานที่ท่องเที่ยว คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้เป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” มีเนื้อที่ประมาณ 8,500 ไร่ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 16 กม. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชทานพระราชดำริ จัดตั้งบริเวณป่าขุนแม่กวง อำเภอคอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นศูนย์การศึกษาทดลอง วิจัย เพื่อหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภาคเหนือ และเผยแพร่แก่ราษฎรให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเองต่อไป โดยศึกษาพัฒนาป่าไม้ 3 อย่าง 3 วิธี เพื่อประโยชน์ 4 อย่างคือ

มีไม้ใช้สอย ไม้ผล ไม้เชื้อเพลิง ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนความชุ่มชื้นเอาไว้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ 4 และพื้นที่ต้นน้ำลำธารให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์เป็นหลัก โดยต้นทางเป็นการศึกษาสภาพพื้นที่ป่าไม้ต้นน้ำ ลำธาร และปลายทางเป็นการศึกษาด้านการประมงตามอ่างเก็บน้ำต่างๆ ผสมกับการศึกษาด้านการเกษตรกรรม ปศุสัตว์และโคนม รวมทั้งเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อให้เป็นศูนย์ที่สมบูรณ์แบบ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราษฎรที่จะเข้ามาศึกษา กิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ฯ และนำไปใช้ปฏิบัติอย่างได้ผลต่อไป ดังพระราชดำริ “ให้ศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ ทำหน้าที่เสมือนพิพิธภัณฑสถานชาติที่มีชีวิต”

ภาพประกอบที่ 4.1 แสดงด้านหน้าศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก www.lannacorner.net/weblanna/tour_h.php



ภาพประกอบที่ 4.2 แสดงบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.thaimtb.com/cgi-bin/viewkatoo.pl?id=123749&st=95>

2) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 6 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง มีสถานที่ท่องเที่ยว คือ โป่งน้ำร้อน มีสถานที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือตามถนนสายเชียงใหม่- เชียงราย แยกจากถนนใหญ่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 47 เข้าไปอีกประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะเป็น โป่งน้ำร้อนที่มีมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งชาวบ้านใช้ประโยชน์โดยแบ่งเป็นโซน คือ โซนสำหรับใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวจะมีร้านอาหารสำหรับบริการให้นักท่องเที่ยวและสถานที่สำหรับพักผ่อน และจะมีโซนสำหรับชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการต้มหน่อไม้สำหรับจำหน่ายโดยทั่วไป รสชาติของหน่อไม้ที่ต้มจากโป่งน้ำร้อนจะมีรสหวาน หอม นำรับประทาน



ภาพประกอบที่ 4.3 แสดงโป่งน้ำร้อนที่เป็นโซนสำหรับใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว

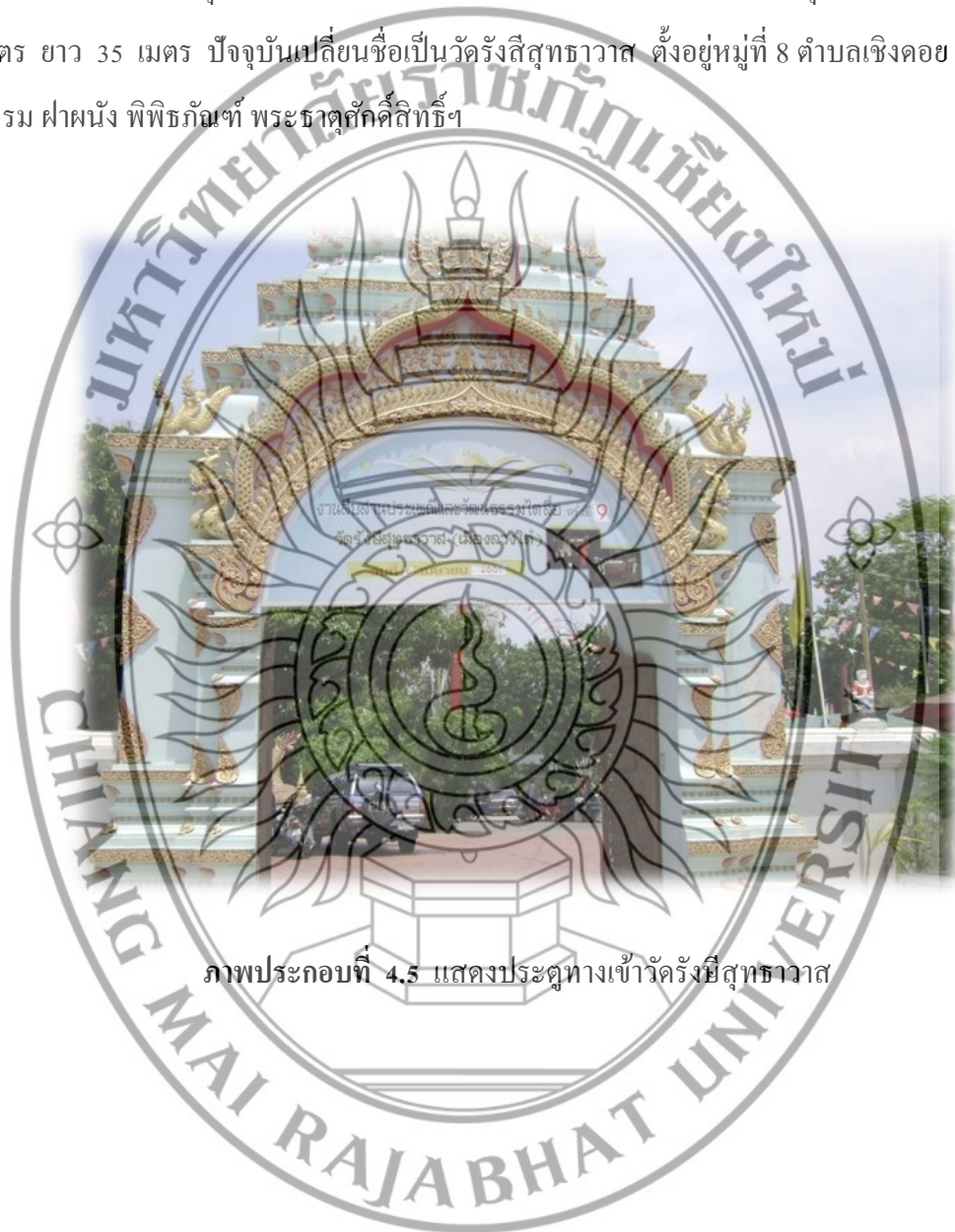
ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.lannacorner.net/weblanna/article/article.php?type=A&ID=678>

ภาพประกอบที่ 4.4 แสดงโป่งน้ำร้อนที่เป็นโซนสำหรับชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการดื่มหน่อไม้สำหรับจำหน่าย

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.lannacorner.net/weblanna/article/article.php?type=t8wpsa=sd>

3) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 8 บ้านลวงใต้ ตำบลเชิงคอย มีสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

3.1) วัดร้างสิสุทธาวาส ซึ่งกลุ่มไทลื้อได้สร้างขึ้นเดิม ชื่อว่า วัดศรีนางแยง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2481 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 14 เมตร ยาว 35 เมตร ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดร้างสิสุทธาวาส ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลเชิงคอย มีภาพจิตรกรรม ฝาผนัง พิพิธภัณฑสถานพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ฯ



ภาพประกอบที่ 4.5 แสดงประตูทางเข้าวัดร้างสิสุทธาวาส



ภาพประกอบที่ 4.6 แสดงภายในบริเวณวัดวัดร้างมีสุทธาวาส

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.tambondoisaket.org/index.php?f=activity&s=action&t=view&d=2&id=229>

3.2) พิพิธภัณฑ์บ้านไทลื้อ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ตัวอย่างแสดงวิถีชีวิตและแสดงผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนชาวไทลื้อ พิพิธภัณฑ์บ้านไทลื้อ หมู่ 8 ตำบลเชิงคอก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพิพิธภัณฑ์ตัวอย่างแสดงวิถีชีวิตและแสดงผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้านของชุมชนชาวไทลื้อ ซึ่งไทลื้อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไทกลุ่มหนึ่ง มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในดินแดนสิบสองปันนา ทางตอนใต้มณฑลยูนนานของจีน มีวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อตลอดถึงวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับคนไทยในล้านนา และคนลาวในล้านช้าง เช่น บริโภคข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาทและนับถือผี อพยพเข้าสู่ภาคเหนือของประเทศไทยตามนโยบาย เก็บผักไถ่ข้าว เก็บผ้าไถ่เมืองของเจ้าผู้ครองล้านนาในอดีต เมื่อ 200 ปีเศษมาแล้ว โดยยังคงรักษาประเพณีดั้งเดิมของตนเองไว้ สืบต่อกันจนถึงปัจจุบัน



ภาพประกอบที่ 4.7 แสดงบริเวณภายในพิพิธภัณฑ์บ้านไทลื้อ



4.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อ มีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ

1) ที่พัก (Lodging) มีบ้านที่จัดทำที่พักแบบ Home Stay คือ หมู่ที่ 8 บ้านลงใต้ ตำบลเชิงคอย ที่มีนักท่องเที่ยวต่างจังหวัดเริ่มเข้าไปพักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงจัดงานสืบสานตำนานไทลื้อ มีผู้มาร่วมงานและเข้าพัก เมื่อไม่พอต้องขอเปิดบ้านพี่น้องไทลื้อให้พัก แต่บ้านพักยังไม่ได้มาตรฐาน

2) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (Bar and restaurant) ภายในหมู่บ้านจะมีร้านอาหารและเครื่องดื่มทุกหมู่บ้านของชุมชนไทลื้อ

3) สถานบริการ (Support Service) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 8 บ้านลงใต้ ตำบลเชิงคอย มีบ้านไทลื้อเป็นที่สาธิตการทอผ้าไทลื้อ ขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทลื้อและชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 4 บ้านลงเหนือ ตำบลลงเหนือ มีร้านค้าชุมชนที่มีสินค้าของไทลื้อบริการและมีร้านเอนปอกระดาสาซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทลื้อ ขายของฝากที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว



ภาพประกอบที่ 4.9 แสดงบ้านไทลื้อที่จัดทำที่พักแบบ Home Stay

4.1.3 การเข้าถึง (Accessibility) การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านของชุมชนไทลื้อ เป็นถนนลาดยาง การเดินทางไปมาสะดวกและรวดเร็ว มีหมู่บ้านที่เชื่อมต่อกันเดินทางทางลัดได้สะดวก

จากผลการศึกษาดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนไทลื้อมีศักยภาพสูงตามเกณฑ์ 3As ของแหล่งท่องเที่ยวที่ Burkart and Medlik (1975 อ้างใน ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2542 : 6-7)) กล่าวคือ มีสิ่งดึงดูดใจทั้งธรรมชาติ ภูมิอากาศ สถานที่ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงได้สะดวก และจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการที่ชุมชนไทลื้อมีอยู่ จึงทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจพากันไปเที่ยวจำนวนมาก จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงสำคัญของอำเภอคอยสะเก็ด

4.2 ศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ในการศึกษาศักยภาพของชุมชนไทลื้อในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้จัดเวทีอภิปราย สนทนา ซักถาม ร่วมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนแต่ละชุมชนเพื่อทำการศึกษาระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของผู้นำและตัวแทนชุมชน ปรากฏผลดังนี้

4.2.1 ด้านกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนไทลื้อได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 8 บ้านหลวงใต้ ตำบลเชิงดอย ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งบ้านหลวงใต้เป็นที่ตั้งของวัดร้างมีสุทธาวาส (เมืองหลวงใต้) และพิพิธภัณฑสถานบ้านไทลื้อ จึงทำให้บ้านหลวงใต้จัดงานสืบสานตำนานไทลื้อทุกปี จนถึงปัจจุบันปีที่ 9 ซึ่งได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้ให้ความสำคัญของภาคการบริการและท่องเที่ยว



ภาพประกอบที่ 4.10 แสดงภาพการประชุมร่วมระหว่างนักวิจัยและคณะกรรมการ
จัดงานสืบสานตำนานไทลื้อ ครั้งที่ 9



ภาพประกอบที่ 4.11 แสดงขบวนแห่งานสืบสานตำนานไทลื้อ

การจัดงานครั้งที่ 9 นี้ มีการสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของ
ไทลื้อภาคเหนือ และงานสืบสานวัฒนธรรมไทลื้อ 8 จังหวัดภาคเหนือ มีพิธีเปิดป้ายสมาคมไทลื้อ
สาขาจังหวัดเชียงใหม่ โดย คุณลัดดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ นายกสมาคมไทลื้อแห่งประเทศไทย



ภาพประกอบที่ 4.12 แสดงภาพการสัมมนาของชาวบ้าน เพื่อสร้างจิตสำนึกทาง
วัฒนธรรมของไทลื้อภาคเหนือ



ภาพประกอบที่ 4.13 แสดงพิธีเปิดป้ายสมาคมไทลื้อประเทศไทยสาขาจังหวัดเชียงใหม่
โดยคุณลัดดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ นายกสมาคมไทลื้อแห่งประเทศไทย



ภาพประกอบที่ 4.14 แสดงภาพระหว่างนักวิจัยชุดไทลื้อ ผู้นำชุมชน
และคุณลัดดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์



ภาพประกอบที่ 4.15 แสดงภาพการเปิดงานสืบสานวัฒนธรรมไทลื้อ
โดย คร.เจ้าดวงเดือน ณ เชียงใหม่



ภาพประกอบที่ 4.16 แสดงภาพบรรยากาศงานสืบสานวัฒนธรรมไทลื้อ

ในการจัดงานแต่ละปี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PAR) มีทั้งผู้ใหญ่บ้าน ประธานในชุมชน และคนในชุมชนร่วมกันจัดงาน มีการแบ่งงานกันให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดงาน นอกจากนี้ยังได้จัดตั้ง Home Stay สำหรับแขกที่ต้องการพักและเมื่อที่พักไม่พอก็ได้เปิดบ้านของชุมชนไทลื้อเป็นที่พักโดยไม่เก็บเงิน

4.2.2 ด้านความพร้อมของสินค้า

จากการที่นักวิจัยและทีมงานได้รับทุนวิจัยในปี 2550 เข้าไปส่งเสริมชุมชนไทลื้อในเรื่องการพัฒนาสินค้าชุมชนไทลื้อ กลุ่มมาตรฐานสินค้าชุมชน (OTOP) ได้พัฒนาสินค้าจนสามารถขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนถึงปี 2552 และนำสินค้าที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมไปยื่นขอต่อไปอีกคือ ผลิตภัณฑ์กระดาษสา นอกจากนี้สินค้าผลิตภัณฑ์ทอผ้าไทลื้อยังได้พัฒนาลายผ้าเพิ่มเติมอีก 5 ลาย เพื่อเตรียมเอาตัวอย่างไปขอ มพช. ดังนั้นเมื่อมีการจัดงานของชุมชนไทลื้อจึงมีการสาธิตผลิตภัณฑ์ไทลื้อพร้อมทั้งจำหน่าย



ภาพประกอบที่ 4.17 แสดงภาพตัวอย่างครุสอนปั้นดอกไม้และดอกไม้จากกระดาศา
รองรับการท่องเที่ยว





ภาพประกอบที่ 4.18 แสดงภาพตัวอย่างครูสอนทอผ้าและลายผ้าที่เรียนเพิ่มเติมเพื่อ
รองรับการท่องเที่ยว

4.2.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน คณะวิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชนทั้งในขณะที่เข้าศึกษาในพื้นที่และร่วมจัดเวทีประชาคม พบว่าบุคลากรในชุมชนไทลื้อพยายามค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ้าง ส่วนด้านเอกสารความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และเทศบาลตำบลวงเหนือ ได้จัดทำไว้แล้ว

1) ชุมชนไทลื้อ หมู่ที่ 4 ตำบลป่าเมี่ยง ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งตำบลป่าเมี่ยงเป็นที่ตั้งของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริจัดตั้ง และเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมได้ทุกวัน ระหว่างเวลา 08.30 น. – 16.30 น. หากต้องการวิทยากรนำชม ติดต่อส่วนหน้าโดยทางโทรศัพท์ และถ้าต้องการใช้บ้านพักรับรอง หรือกางเต็นท์ที่พักร่มต้องนำอุปกรณ์มาเอง และขออนุญาตล่วงหน้า



ภาพประกอบที่ 4.19 แสดงภาพบ้านพักรับรองและที่พักแรมของนักท่องเที่ยว

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.tambondoisaket.org/index.php?f=activity&s=action&t=view&d>



ภาพประกอบที่ 4.20 แสดงภาพบริเวณโป่งน้ำร้อน

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.tambondoisaket.org/index.php?f=activity&s=action&t=view&d>

2) ชุมชนไทลื้อหมู่ที่ 6 บ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งบ้านโป่งกุ่มเป็นที่ตั้งของโป่งน้ำร้อนซึ่งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือตามถนนสายเชียงใหม่-เชียงราย แยกจากถนนใหญ่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 47 เข้าไปอีกประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะเป็นโป่งน้ำร้อนที่มีมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งชาวบ้านใช้ประโยชน์โดยแบ่งเป็นโซน คือ โซนสำหรับใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว จะมีร้านอาหารบริการให้นักท่องเที่ยว และสถานที่สำหรับพักผ่อน และจะมีโซนสำหรับชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการต้มหน่อไม้สำหรับจำหน่ายโดยทั่วไป รสชาติของหน่อไม้ที่ต้มจากโป่งน้ำร้อนจะมีรสหวาน หอม น่ารักประทาน



ภาพประกอบที่ 4.21 แสดงภาพชาวบ้านต้อนไม้ในโป่งน้ำร้อน เพื่อจำหน่าย

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.tambondoisaket.org/index.php?f=activity&s=action&t=view&d=2154=wze>

3) ชุมชนไทลื้อหมู่ที่ 4 บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ได้ร่วมกันจัดทำแผนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง และคนในชุมชนมีความมุ่งหวังอยากจะทำหมู่บ้านให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว



ภาพประกอบที่ 4.22 แสดงผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันจัดทำแผนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

จากการศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจะเห็นถึงกระบวนการทำงานซึ่งบุคคลในชุมชนไทลื้อต่างมีจิตสำนึกร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการวางแผนปฏิบัติงาน สามารถจัดการควบคุมแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองได้ จึงสรุปได้ว่า ชุมชนไทลื้อเป็นชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพในด้านกระบวนการทำงานในระดับสูง สอดคล้องกับคำกล่าวของ นพ. ประเวศ วะสี (อ้างใน เดชา ไต้งสูงเนิน 2543 : 8) และเดชา ไต้งสูงเนิน (2543 : 9-10)

4.3 การพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

จากการจัดเวทีประชาคมระหว่างคณะวิจัย ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนและสมาชิกชุมชนที่ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวนั้น ผู้นำชุมชนและสมาชิกต้องการพัฒนาศักยภาพในด้านนี้ให้มากขึ้น จึงร่วมกันวางแผนและดำเนินการพาผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์บ้านเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นหมู่บ้านไทยใหญ่ที่ยังคงเอกลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เสน่ห์ของเมืองปอนเป็นสถานที่ที่มีธรรมชาติบริสุทธิ์ และสงบราบรื่น สันโดษท่ามกลางหุบเขาสูงตระหง่าน เป็นเสมือนปรางค์ก้นออกจากส่วนอื่นๆ ของประเทศมาเป็นเวลานาน ชาวเมืองปอนสามารถดำรงเอกลักษณ์ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างไปจากเมืองอื่นๆ มาได้นานนับศตวรรษ



ภาพประกอบที่ 4.23 แสดงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์บ้านเมืองปอน
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นอกจากนี้ยังได้พาผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชนไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เมืองเซียงรุ่งหรือเมืองสิบสองปันนา เมืองแห่งนกยูง ประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความเกี่ยวข้องกับไทยมาช้านาน มีอารยธรรม-เชื้อชาติที่ใกล้เคียงกันอย่างแทบจะแยกออกจากกันไม่ได้ พี่น้องไทลื้อได้ไปเยือนอดีตวิถีชีวิตและชื่นชมกับวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของพี่น้องชาวไทลื้อ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดไทลื้อแถบภาคเหนือของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่หมู่บ้านกาหลันป่าที่เป็นไทลื้อธรรมชาติที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดของพี่น้องไทยป๋านา (ไทลื้อ) พี่น้องได้พบปะญาติและเพื่อนฝูงได้ศึกษาวิถีชีวิตของชาวไทลื้อในหมู่บ้านมะขามหวาน ได้สัมผัสกับบรรยากาศชาวไทลื้อ ทานอาหารแบบขันโตกพร้อมชมการแสดงพื้นเมืองและได้ชมโชว์พารานสโอันยิ่งใหญ่ของสิบสองปันนา ที่ใช้นักแสดงรวม 200 ชีวิต



ภาพประกอบที่ 4.24 แสดงการศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เมืองเซียงรุ่งหรือเมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

หลังจากนั้นได้จัดเวทีเสวนา อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับและประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง สมาชิกที่ไปศึกษาดูงานได้ร่วมกันสรุปอภิปรายความรู้ที่ได้รับ ดังนี้

1. ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน และสมาชิกชุมชนต่างได้รับความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน
2. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางและบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือประสานงานกันในการพัฒนาแหล่งธรรมชาติ ปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเหมาะสม สะดวก เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชุมชนของตนมากขึ้น
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้รับแนวทางในการบริหารจัดการกิจกรรมที่เหมาะสม วิธีดำเนินการในกระบวนการกลุ่ม การแบ่งบทบาทหน้าที่ ผลประโยชน์ที่ได้รับ และพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมของชุมชนให้มีการกระจายรายได้จากการนำเสนอกิจกรรมแก่สมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึง
4. การบริหารจัดการด้านการจัดที่พัก ตัวแทนชุมชนเห็นตัวอย่างของ Home Stay ในท้องถิ่นได้รับความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของ Home Stay การจัดบริการด้านอาหารแก่นักท่องเที่ยวของเจ้าของบ้าน ซึ่งได้นำมาปรับปรุง Home Stay ที่มีอยู่แล้วให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารผลประโยชน์ การวางกฎกติกา ระเบียบ ข้อบังคับ เมื่อมีกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการที่พักในชุมชน
5. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการร้านค้า การจัดทำผลิตภัณฑ์สินค้า หรือของที่ระลึก ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบการตลาดของชุมชนที่ดี
6. ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ตัวแทนชุมชนเห็นแนวทางในการบริหารจัดการผลประโยชน์หรือจัดสรรรายได้ในชุมชนอย่างทั่วถึง
7. ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ตัวแทนชุมชนเห็นตัวอย่างของการจัดทำแผน การจัดทำแผนพับ และการประชาสัมพันธ์ ผู้นำชุมชนของหมู่ที่ 4 บ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ ได้ดำเนินการจัดทำแผนแล้ว ส่วนผู้นำชุมชนของหมู่ที่ 8 บ้านลวงใต้ ตำบลเชิงคอย อยู่ในระหว่างกำลังดำเนินการในการจัดตั้งกลุ่มประสานกิจกรรมเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อเข้าด้วยกัน

เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนในอนาคต

จะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชนได้รับจากการศึกษาดูงาน เมื่อนำไปดำเนินการแล้วจะทำให้ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนไทยลุ่มมีศักยภาพสูงขึ้น



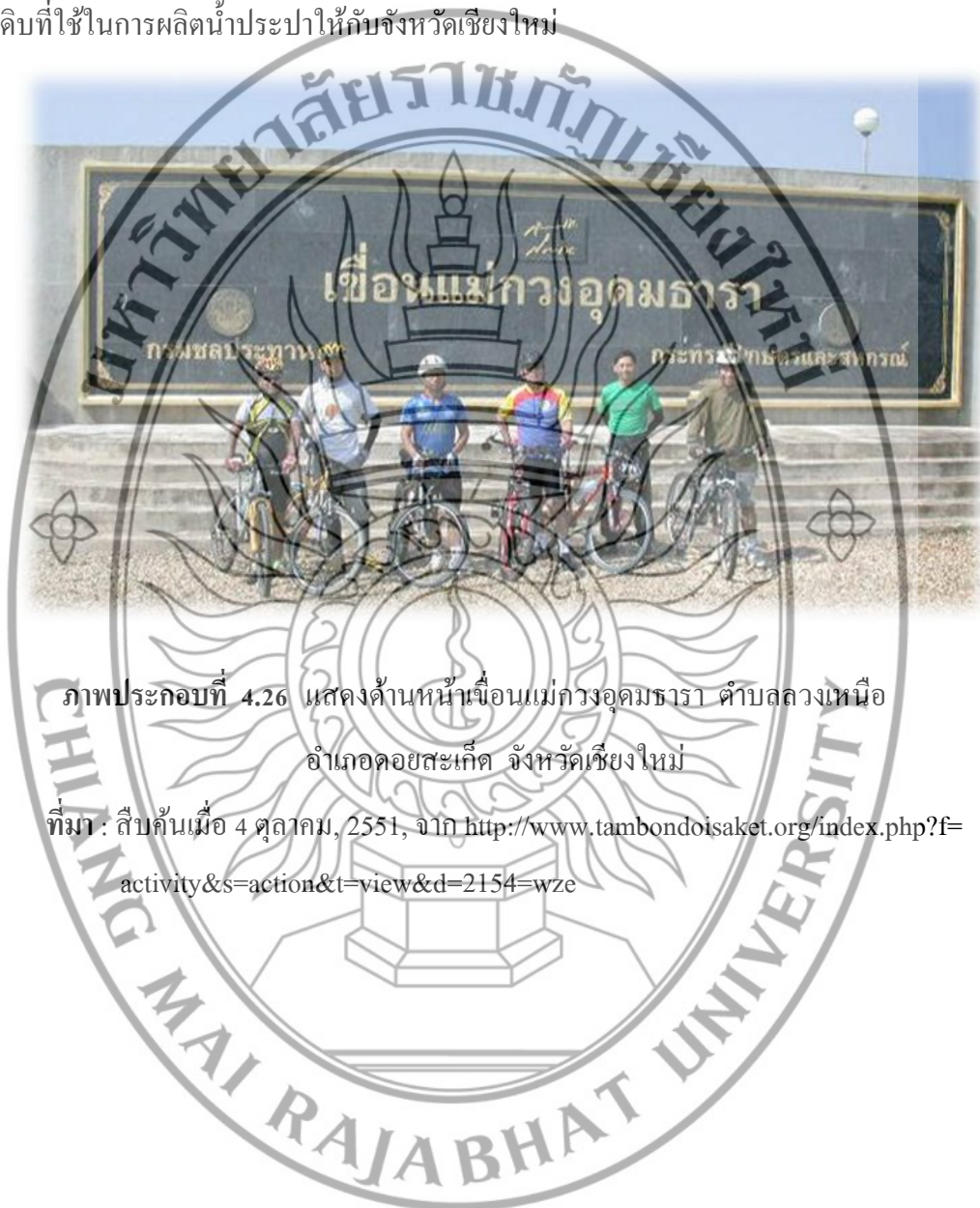
ภาพประกอบที่ 4.25 แสดงการร่วมกันสรุปอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน

4.4 การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลวงเหนือ

คณะวิจัยได้ร่วมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ศึกษาการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และองค์การบริหารส่วนตำบลวงเหนือ ซึ่งได้มีการประชาสัมพันธ์ทั้งทางเอกสารลงในเว็บไซต์ของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดและเทศบาลตำบลวงเหนือในการจัดงานพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นงานของดีอำเภอ ดอยสะเก็ด งานประเพณีสงกรานต์ และงานประเพณียี่เป็ง อันจะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคตร่วมวิเคราะห์ถึงความพร้อมในการนำเสนอการท่องเที่ยวของชุมชนพบว่า

1. การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด

1.1 ด้านความรู้ นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้จากเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดความจุ 263 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรและเป็นแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาให้กับจังหวัดเชียงใหม่



ภาพประกอบที่ 4.26 แสดงด้านหน้าเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ตำบลลวงเหนือ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.tambondoisaket.org/index.php?f=activity&s=action&t=view&d=2154=wze>



ภาพประกอบที่ 4.27 แสดงบริเวณเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ตำบลลงเหนือ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://village.hair.or.th/coke/images/gallery/P1250095.JPG>

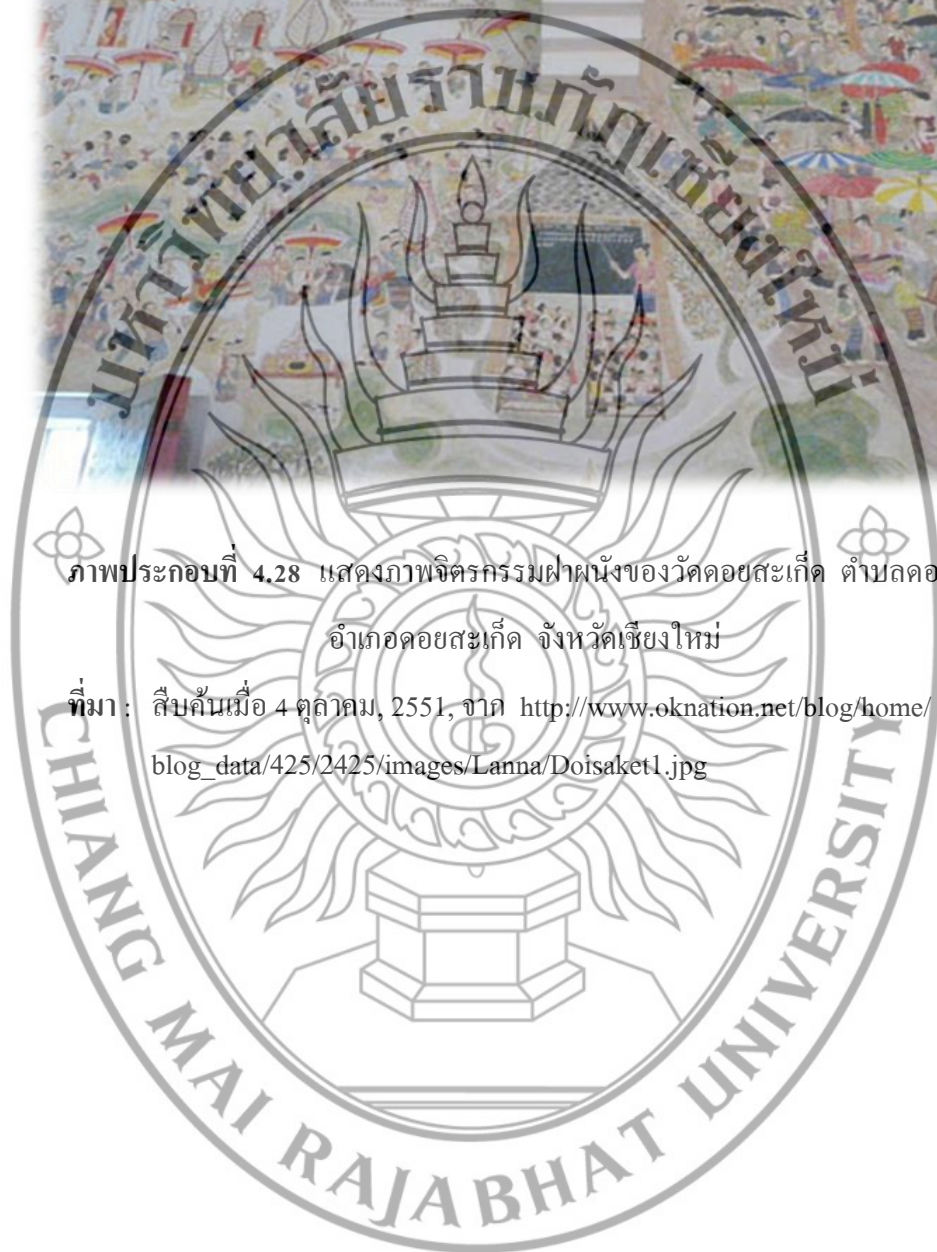
1.2 ด้านจิตรกรรม นักท่องเที่ยวจะได้ชมภาพจิตรกรรมฝาผนังที่พิพิธภัณฑ์พระธาตุ
ศักดิ์สิทธิ์วัดดอยสะเก็ด ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงดอย เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเขาสูงประมาณ 500
เมตร มีป่าไม้ตามธรรมชาติที่ร่มรื่นตลอดปี สามารถชมทิวทัศน์ของอำเภอดอยสะเก็ดได้



ภาพประกอบที่ 4.28 แสดงภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดดอยสะเก็ด ตำบลดอยสะเก็ด

อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา: สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/425/2425/images/Lanna/Doisaket1.jpg





ภาพประกอบที่ 4.29 แสดงทางขึ้นวัดดอยสะเก็ด ตำบลดอยสะเก็ด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/425/2425/images/Lanna/Doisaket34.jpg

1.3 ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม นักท่องเที่ยวจะได้ชมหนองบัวพระเจ้าหลวง ซึ่งเป็นหนองน้ำธรรมชาติที่สวยงาม เนื้อที่ประมาณ 102 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลเชิงดอย ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นสถานที่จัดงานประเพณีต่างๆ เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น



ภาพประกอบที่ 4.30 แสดงภาพหนองบัวพระเจ้าหลวง ตำบลคอยเชิงคอย
อำเภอคอยสะเค็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก http://www.cherngdoi.org/ImageOffice/travel/Pic246_T070000-2.jpg

การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลลงเหนือ คือ ป่าสักงาม ซึ่งมีทัศนียภาพหลายแห่งสวยงาม

1.4 ด้านการพิทักษ์แหล่งต้นน้ำของชนเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวจะได้ความรู้จากบ้านป่าสักงาม บ้านป่าสักเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.1845 หรือประมาณ 700 ปีมาแล้ว เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่จากการเล่าสืบต่อๆ กันมา และจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้านคือ ชนเผ่าลัวะ ซึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่บริเวณหมู่บ้านป่าสัก ปัจจุบันมีขอบเขตการปกครอง 625 ไร่ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดรายได้ 3 แห่ง มีธรรมชาติสวยงาม มีน้ำตกสวย มีแผ่นดินหวัดชมวิวยาวงาม มีถ้ำและป่าชื้นน้ำ จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้จากสถานที่ท่องเที่ยว 7 ครัวเรือน



ภาพประกอบที่ 4.31 แสดงป้ายเส้นทางบ้านป่าสักงาม ตำบลลวงเหนือ

อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.prdnorth.in.th/queen/Image18.gif>



ภาพประกอบที่ 4.32 แสดงบริเวณน้ำตกสักงาม บ้านป่าสักงาม ตำบลลวงเหนือ

อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.thaitambon.com/thailand/Chiengmai/500503/500503-A82.jpg>



ภาพประกอบที่ 4.33 แสดงบริเวณบ้านพัก บ้านป่าสักงาม ตำบลวงเหนือ

อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม, 2551, จาก <http://www.loungnuae.org/siteadmin/imageTitle/PicN070021.jpg>